

สถานีดับเพลิงและกู้ภัยของกรุงเทพมหานคร Fire and Rescue Stations of Bangkok Metropolitan Administration

กันต์ธสิทธิ์ พิมพ์สอาด* กิรติ ศรีประไหม และอจิรา เทียงตรง
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

Kanthasit Phimsaart*, Keerati Sripramai and Ajira Tiangtrong
Faculty of Science and Health Technology, Navamindradhiraj University

Received: October 10, 2021

Revised: January 15, 2022

Accepted: January 20, 2022

บทคัดย่อ

สถานีดับเพลิง และกู้ภัยเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้กับประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ปฏิบัติการป้องกัน และระงับอัคคีภัย กำหนดมาตรการในการป้องกันและระงับอัคคีภัย และบรรเทาสาธารณภัยอื่น ๆ ทั้งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของสถานีดับเพลิง และกู้ภัย โดยแบ่งออกเป็น เกณฑ์มาตรฐานนักดับเพลิงต่อจำนวนประชากร (1 คน: 552 คน) และเกณฑ์มาตรฐาน สถานีดับเพลิงและกู้ภัยต่อพื้นที่รับผิดชอบ (1 สถานี : 15 ตารางกิโลเมตร) และ 2) วิเคราะห์จำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัยและจำนวนนักดับเพลิงที่เหมาะสมของกรุงเทพมหานครตามเกณฑ์มาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) กรุงเทพมหานครมีนักดับเพลิง 1 คน ต่อประชากร 3,042 คน มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัย 1 สถานี รับผิดชอบพื้นที่ประมาณ 104 ตารางกิโลเมตร และ 2) กรุงเทพมหานคร ควรมีสถานีดับเพลิงและกู้ภัย จำนวนไม่น้อยกว่า 110 สถานี ซึ่งในปัจจุบันมีสถานีดับเพลิงและกู้ภัย จำนวน 47 สถานี และกรุงเทพมหานคร ควรมีนักดับเพลิง จำนวน 10,123 คน แต่ปัจจุบันมีนักดับเพลิงเพียงแค่ 1,837 คน

คำสำคัญ: สถานีดับเพลิงและกู้ภัย เกณฑ์มาตรฐานนักดับเพลิง เกณฑ์มาตรฐานสถานีดับเพลิงและกู้ภัย

Abstract

The fire and rescue stations were responsible for helping the victims before, during and after the incident. They also enhanced safety of life and property of the people in Bangkok, under the supervision of the Bureau of Disaster Prevention and Mitigation Bangkok. The authority and responsibility included disaster prevention and mitigation; fire prevention and suppression operations and setting measures to prevent and suppress fire and other disasters in Bangkok and vicinity. This article aimed 1) to investigate present benchmark data on the performance of fire and rescue stations divided into Firefighters Per Population Criteria (1 Person : 552 Persons) and Fire and Rescue Stations Criteria per Area of Responsibility (1 Station: 15 sq km) and 2) to analyze the appropriate number of fire and rescue stations and firefighters of Bangkok according to the benchmark. The findings indicated that 1) a firefighter should be responsible for approximately 3,042 people who lived in the areas of 104 square kilometer of Bangkok. 2) There should at least be 110 fire and rescue stations in Bangkok but there were only 47 fire and rescue stations at present. In addition, there should at least be 10,123 firefighters in Bangkok but there were only 1,837 firefighters at present.

Keywords: Fire and Rescue Stations, Firefighter Benchmarks, Fire and Rescue Station Benchmarks

บทนำ

กรุงเทพมหานคร ได้รับโอนภารกิจด้านการดับเพลิง และกู้ภัยจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 โดยมีการจัดตั้งหน่วยงานสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยขึ้นมารองรับ มีสถานดับเพลิง และกู้ภัย จำนวน 35 สถานี ซึ่งต่อมากมีการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ และกรอบอัตรากำลังของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย (มติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร, 2561) กำหนดให้มีสถานดับเพลิง และกู้ภัย จำนวน 37 สถานี โดยสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยมีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการระงับอัคคีภัย กำหนดมาตรการ และมาตรฐานความปลอดภัยในการป้องกันระงับอัคคีภัย บรรเทาสาธารณภัย ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานต่างประเทศในการดำเนินการป้องกัน ระงับอัคคีภัย และบรรเทาสาธารณภัยทุกประเภท ในเขตพื้นที่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล หรือตามที่ได้รับคำร้องขอ รวมทั้งให้การสงเคราะห์ และบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนแม่บทระดับกรุงเทพมหานคร และระดับชาติ ฝึกอบรม และฝึกปฏิบัติการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป อีกทั้งมีหน้าที่จัดหา ควบคุม บำรุงรักษาเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และ

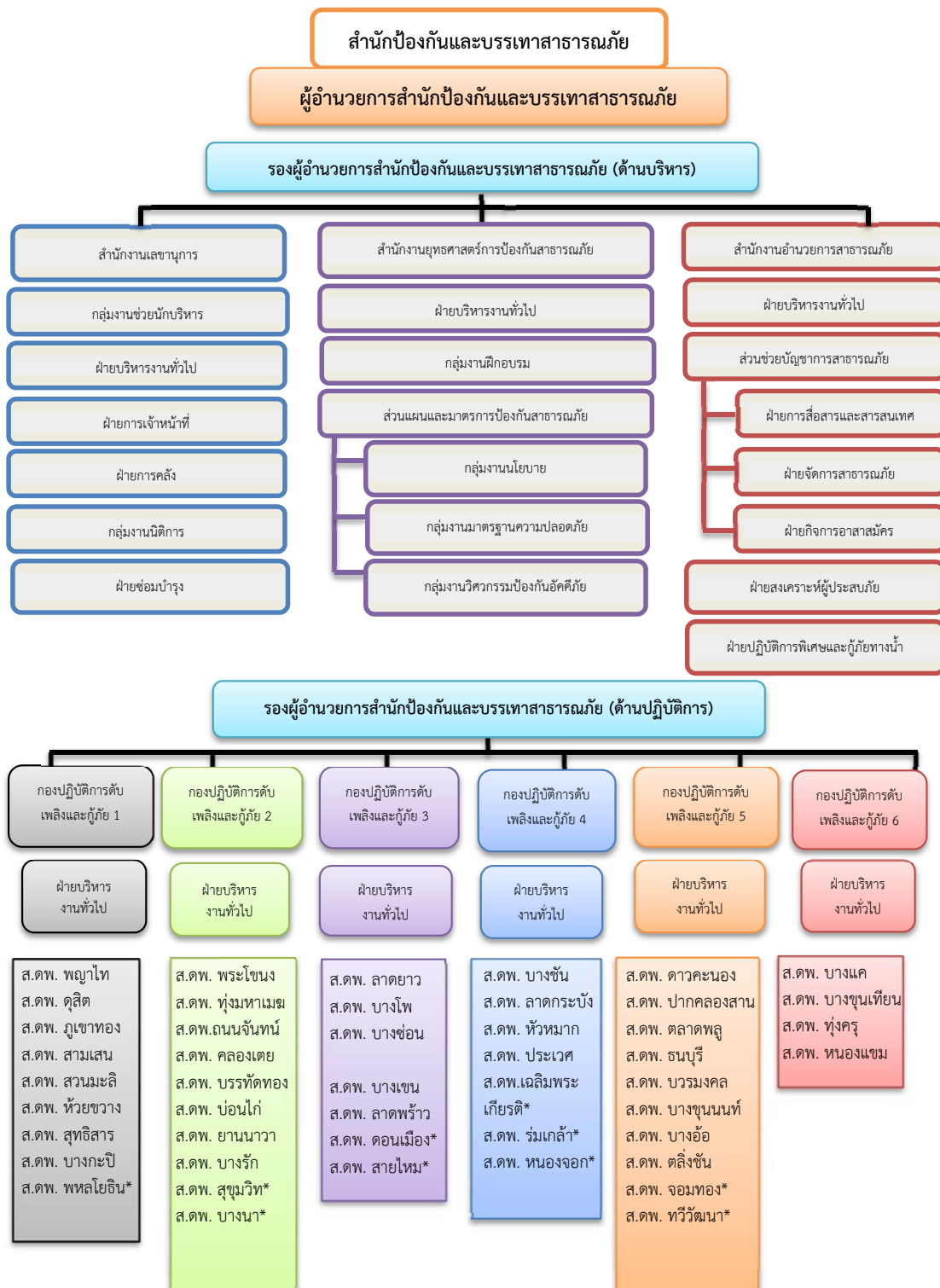
เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่มาใช้ในการงานด้านสาธารณสุข ปัจจุบันสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย มีอัตรากำลัง จำนวนทั้งสิ้น 2,081 ตำแหน่ง (มติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานคร และบุคลากร กรุงเทพมหานคร 2561) ดังนี้

ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน	1 ตำแหน่ง
รองผู้อำนวยการสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	จำนวน	2 ตำแหน่ง
สำนักงานเลขานุการ	จำนวน	52 ตำแหน่ง
สำนักงานยุทธศาสตร์การป้องกันสาธารณภัย	จำนวน	57 ตำแหน่ง
สำนักงานอำนวยการสาธารณสุข	จำนวน	84 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 1	จำนวน	383 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 2	จำนวน	407 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 3	จำนวน	268 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 4	จำนวน	222 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 5	จำนวน	408 ตำแหน่ง
กองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 6	จำนวน	197 ตำแหน่ง

สถานีดับเพลิง และกู้ภัยเป็นฝ่ายปฏิบัติการในสังกัดกองปฏิบัติการดับเพลิงและกู้ภัย 1-6 เป็นฝ่ายที่มีความสำคัญมากฝ่ายหนึ่งของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการดับเพลิง และกู้ภัย หรือนักดับเพลิง รวม 1,837 คน (มติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากร กรุงเทพมหานคร, 2561) มีอำนาจหน้าที่ตรวจตรา เพื่อป้องกันอัคคีภัย อาคารบ้านเรือน สถานที่ประกอบการค้า โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่จำหน่ายแก๊ส น้ำมันเชื้อเพลิง และสถานที่สาธารณะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมถึงเข้าระงับอัคคีภัย กู้ภัย ช่วยชีวิต และให้บริการผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ตลอดจนการดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และทรัพย์สินของทางราชการที่ได้รับมอบหมายให้อยู่ในสภาพพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ทุกโอกาส และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย โดยมีโครงสร้างและสายการบังคับบัญชา ดังภาพที่ 1

เนื้อหา

สถานีดับเพลิง และกู้ภัยของกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานหลักที่มีความสำคัญ เนื่องจากมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลความปลอดภัย ป้องกัน และลดความสูญเสียต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งสาธารณภัยหรือภัยพิบัตินั้น เป็นภัยที่อาจจะขึ้นได้ตลอดเวลา จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมในการรับมือ ซึ่งในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ หรือปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ และต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามมาตรฐาน ดังกล่าว ปัจจุบันมีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยของกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 47 สถานี กระจายอยู่ทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของสถานีดับเพลิง และกู้ภัย และ 2) เพื่อวิเคราะห์จำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัยและจำนวนนักดับเพลิงที่เหมาะสมของกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 โครงสร้างสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1. ผลการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานของสถานดับเพลิงและกู้ภัย สถานดับเพลิง และกู้ภัย เป็นฝ่ายปฏิบัติการของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน และเข้าถึงพื้นที่ ได้อย่างรวดเร็ว มีหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนให้การช่วยเหลืองาน ด้านบริการแก่ประชาชน ส่วนราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งภารกิจการระงับอัคคีภัย การกู้ภัย การช่วยชีวิต และให้บริการผู้ประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ถือเป็นภารกิจที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่น และนับถึงเป็นลำดับแรก เมื่อเกิดภัยพิบัติ หรืออันตรายต่าง ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร การทำงานของนักดับเพลิงประจำสถานดับเพลิง และกู้ภัยจึงจำเป็นต้องปฏิบัติงานในเชิงรุก เพื่อระงับเหตุสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของนักดับเพลิงกรุงเทพมหานคร กับนักดับเพลิงต่างประเทศ ที่มีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

1.1 เกณฑ์มาตรฐานจำนวนนักดับเพลิงต่อจำนวนประชากร สมาคมป้องกันอัคคีภัยแห่งชาติ (National Fire Protection Association) กำหนดให้มือนักดับเพลิง 1 คน ต่อประชากร 552 คน เมื่อพิจารณา จำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งตามพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตตั้งตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน พบว่า จำนวนนักดับเพลิงของกรุงเทพมหานครยังไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรของ กรุงเทพมหานคร

ปี พ.ศ.	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนนักดับเพลิง (คน)			
		ตามมาตรฐาน	ที่มีอยู่จริง	ต่อจำนวน ประชากร	ต้องการเพิ่มเติม
2543	5,680,380 กรุงเทพมหานคร	10,290	1,320	1:4,303	8,970
2549	5,695,956 กรุงเทพมหานคร	10,318	1,893	1:3,008	8,425
2558	5,686,252 กรุงเทพมหานคร	10,301	1,837	1:3,095	8,464
	132,216,000 กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น	-	17,728	1:7,458	-
	9,794,000 กรุงโซล ประเทศเกาหลี	-	1,483	1:6,604	-
	5,399,200 ประเทศสิงคโปร์	-	5,849	1:923	-
2563	5,588,222 คน กรุงเทพมหานคร	10,123	1,837	1:3,042	8,286

ที่มา: สำนักผังเมือง (2543) สำนักผังเมือง (2550) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2558) และวิกิพีเดีย (2563)

1.2 เกณฑ์มาตรฐานจำนวนสถานีดับเพลิงและกู้ภัยกับพื้นที่รับผิดชอบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (2558) ได้ศึกษา และจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยเมื่อปี พ.ศ. 2556 โดยมีผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างกรุงเทพมหานคร กับเมืองที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน ประกอบด้วย กรุงโตเกียวประเทศญี่ปุ่น กรุงโซลประเทศเกาหลีใต้ และประเทศสิงคโปร์ พบว่า สถานีดับเพลิง และกู้ภัยของกรุงเทพมหานคร ควรรับผิดชอบดูแลพื้นที่ไม่เกิน 15 ตารางกิโลเมตร เพื่อให้สามารถดูแลประชาชน และเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว สามารถเข้าปฏิบัติการดับเพลิงในพื้นที่ได้ทันภายในเวลา 8 นาทีตามมาตรฐานสากล ได้เสนอให้กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ 1,569 ตารางกิโลเมตร ต้องมีสถานีดับเพลิงรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 110 สถานี

ต่อมาวนิชญา ทั้งทอง และศิริวรรณ ชายทวีป (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางเขนเมื่อปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีพื้นที่ครอบคลุม 150 ตารางกิโลเมตร พบว่า ประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางเขนในการเข้าถึงพื้นที่เกิดอัคคีภัยภายในระยะเวลา 8 นาที มีดังนี้

ช่วงเวลา 07.00 – 10.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 24.54 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 10.00 – 16.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 61.46 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 16.00 – 19.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 26.40 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 19.00 – 06.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 75.22 ตารางกิโลเมตร

แต่หากเพิ่มเวลาเป็น 15 นาทีตามเวลาที่นักดับเพลิง และกู้ภัยใช้ในการเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุจริง ประสิทธิภาพการให้บริการจะครอบคลุมพื้นที่มากถึง 2 เท่า ดังนี้

ช่วงเวลา 07.00 – 10.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 85.68 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 10.00 – 16.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 130.63 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 16.00 – 19.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 90.73 ตารางกิโลเมตร

ช่วงเวลา 19.00 – 06.00 น. ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ 134.30 ตารางกิโลเมตร

จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางเขนในการเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุทั้งภายในระยะเวลา 8 นาที และระยะ 15 นาที ก็ยังไม่สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ที่ความรับผิดชอบของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางเขนได้ทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 150 ตารางกิโลเมตร สำหรับประสิทธิภาพของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยตามมาตรฐานผังเมืองด้านการดับเพลิง (สำนักผังเมือง, 2550) พบว่า สถานีดับเพลิงกู้ภัยบางเขน มีรถดับเพลิงทั้งหมด 19 คัน สามารถใช้ได้เพียง 7 คัน ซึ่งน้อยกว่ามาตรฐานผังเมืองด้านการดับเพลิงที่จะต้องมียานรดับเพลิง 54 คัน ดังนั้น จึงเสนอแนะให้สำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยควรแบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยใหม่ให้เหมาะสมกับประสิทธิภาพในการให้บริการของสถานีดับเพลิงกู้ภัย และควรซ่อมบำรุงอุปกรณ์ที่ใช้ในงานดับเพลิง และกู้ภัยให้ใช้งานได้ อย่างเพียงพอ หรือจัดหารถดับเพลิง อุปกรณ์ดับเพลิง และเจ้าหน้าที่ดับเพลิงมาปฏิบัติงานเพิ่มให้เพียงพอ ตลอดจนควรจัดตั้งสถานีดับเพลิงกู้ภัยเพิ่มเติมให้กระจายครอบคลุมทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพื่อลดความสูญเสียอันเนื่องมาจากการเกิดอัคคีภัย

2. ผลการวิเคราะห์จำนวนสถานียับเพลิง และกู้ภัย และจำนวนนักดับเพลิงที่เหมาะสมของ กรุงเทพมหานคร

ตามพระราชบัญญัติป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 36 กำหนดให้ ผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร ทั้ง 50 สำนักงานเขตเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบ และปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร ตามที่ได้รับมอบหมาย และในการปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการ กรุงเทพมหานครมีอำนาจสั่งการส่วนราชการ และหน่วยงานของกรุงเทพมหานครที่อยู่ในเขตพื้นที่ให้ช่วยเหลือ หรือร่วมมือในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน และอาสาสมัคร ของกรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อพิจารณาถึงพื้นที่ของสำนักงานเขตกับจำนวน สถานีดับเพลิง และกู้ภัยในปัจจุบัน พบว่า การกระจายตัวของสถานียับเพลิง และกู้ภัยยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ของสำนักงานเขต บางพื้นที่ยังไม่มีสถานียับเพลิงและกู้ภัย บางพื้นที่มีสถานียับเพลิง และกู้ภัยแล้วแต่ยังมี จำนวนสถานียับเพลิง และกู้ภัยไม่เพียงพอตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสถานียับเพลิงและกู้ภัยในแต่ละเขต จำนวน 50 เขต
ที่มา: <https://new.klungbaan.com> และบางส่วนจากผู้เขียนเอง

หากเปรียบเทียบจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานครต่อจำนวนนักดับเพลิง และพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตต่อจำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัย พบว่า จำนวนนักดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่ในปัจจุบันจำนวน 1,837 คน ยังไม่สอดคล้องกับประชากรของกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวนมากถึง 5,588,222 คน (วิกิพีเดีย, 2563) และสถานีดับเพลิงและกู้ภัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 47 สถานี (*รวมสถานีดับเพลิงและกู้ภัยใหม่ที่ตั้งขึ้นเพื่อเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว จำนวน 10 สถานี) ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ของกรุงเทพมหานครที่มีพื้นที่จำนวน 1,568.737 ตารางกิโลเมตร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร จำนวนนักดับเพลิง พื้นที่รับผิดชอบ และจำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัย จำแนกตามสำนักงานเขต

ลำดับ	สำนักงานเขต	จำนวนประชากร (ธ.ค. 63)	จำนวนนักดับเพลิง		พื้นที่รับผิดชอบ (ตร.กม.)	จำนวนสถานีดับเพลิงและกู้ภัย	
			มาตรฐาน	ปัจจุบัน		มาตรฐาน	ปัจจุบัน
1	สายไหม	207,272	375	13	44.61	3	1
2	คลองสามวา	204,900	371	-	110.68	7	-
3	บางแค	193,303	350	52	44.45	3	1
4	บางเขน	187,377	339	46	42.12	3	1
5	บางขุนเทียน	186,144	337	46	120.68	8	1
6	ประเวศ	181,821	329	56	52.49	3	2
7	ลาดกระบัง	178,971	324	46	123.85	8	1
8	หนองจอก	177,979	322	11	236.26	16	1
9	ดอนเมือง	170,791	309	18	36.8	2	1
10	หนองแขม	156,203	283	46	35.82	2	1
11	จตุจักร	155,297	281	92	32.9	2	2*
12	จอมทอง	148,290	269	64	26.26	2	2*
13	บางกะปิ	144,732	262	46	28.52	2	1
14	มีนบุรี	142,197	258	56	63.64	4	2
15	ปทุมธานี	140,817	255	-	24.31	2	-
16	ภาษีเจริญ	124,318	225	-	17.83	1	-
17	ทุ่งครุ	123,700	224	46	30.74	2	1
18	สวนหลวง	123,609	224	-	23.68	2	-
19	บางซื่อ	122,410	222	92	11.54	1	2*
20	ลาดพร้าว	117,108	212	-	22.15	1	-
21	ดินแดง	115,508	209	92	8.36	1	2*
22	วังทองหลาง	107,458	195	-	19.26	1	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	สำนักงานเขต	จำนวนประชากร (ธ.ค. 63)	จำนวนนักดับเพลิง		พื้นที่ รับผิดชอบ (ตร.กม.)	จำนวนสถานีดับเพลิงและกู้ภัย	
			มาตรฐาน	ปัจจุบัน		มาตรฐาน	ปัจจุบัน
23	บางบอน	104,366	189	-	34.75	2	-
24	บางกอกน้อย	103,791	188	46	11.94	1	1
25	ตลิ่งชัน	103,617	188	46	29.47	2	1
26	ธนบุรี	103,377	187	92	8.55	1	2*
27	หลักสี่	102,704	186	-	22.84	2	-
28	คันนายาว	96,330	175	-	25.98	2	-
29	สะพานสูง	96,092	174	-	28.12	2	-
30	คลองเตย	93,193	169	46	12.99	1	1*
31	บางพลัด	89,417	162	92	11.36	1	2*
32	บางนา	88,535	160	15	18.79	1	1
33	พระโขนง	87,856	159	15	13.99	1	1
34	ห้วยขวาง	84,233	153	46	15.03	1	1
35	ดุสิต	83,897	152	92	10.66	1	2*
36	บางคอแหลม	82,733	150	-	10.92	1	-
37	วัฒนา	81,623	148	46	12.56	1	1*
38	ทวีวัฒนา	78,749	143	13	50.21	3	1
39	ราษฎร์บูรณะ	78,687	143	-	15.78	1	-
40	ยานนาวา	76,564	139	92	16.66	1	2*
41	สาทร	75,735	137	46	9.32	1	1
42	ราชเทวี	69,264	125	46	7.12	0	1
43	คลองสาน	69,139	125	46	6.05	0	1
44	ปทุมวัน	67,388	122	6	9.6	1	1*
45	บางกอกใหญ่	63,861	116	-	6.18	0	-
46	บางรัก	45,757	83	46	5.53	0	1*
47	พระนคร	44,923	81	-	5.53	0	-
48	ปทุมวัน	43,338	79	92	8.36	1	2*
49	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	41,524	75	92	1.93	0	2*
50	สัมพันธวงศ์	21,324	39	-	1.41	0	-
	รวม	5,588,222	10,123	1,837	1,568.73	105	47

* หมายถึง มีจำนวนตามเกณฑ์มาตรฐาน

ที่มา: มติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร (2561) และวิกิพีเดีย (2563)

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาจำนวนนักดับเพลิงที่มีอยู่ในปัจจุบันกับจำนวนนักดับเพลิงตามมาตรฐานของแต่ละสำนักงานเขต พบว่า จำนวนนักดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน 1,837 คน ยังไม่สอดคล้องกับจำนวนประชากรของกรุงเทพมหานคร ที่มีจำนวน 5,588,222 คน ซึ่งควรจะต้องมีจำนวนนักดับเพลิง 10,123 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

สำนักงานเขตที่มีนักดับเพลิงน้อยกว่ามาตรฐาน มีจำนวน 35 สำนักงานเขต โดยแต่ละสำนักงานเขตปัจจุบันมีจำนวนนักดับเพลิง ดังนี้ สำนักงานเขตบางพลัด (92 คน) สำนักงานเขตดุสิต (92 คน) สำนักงานเขตยานนาวา (92 คน) สำนักงานเขตปทุมวัน (92 คน) สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย (92 คน) สำนักงานเขตบางรัก (46 คน) สำนักงานเขตสายไหม (194 คน) สำนักงานเขตบางแค (141 คน) สำนักงานเขตบางเขน (141 คน) สำนักงานเขตบางขุนเทียน (140 คน) สำนักงานเขตประเวศ (126 คน) สำนักงานเขตลาดกระบัง (133 คน) สำนักงานเขตหนองจอก (167 คน) สำนักงานเขตดอนเมือง (153 คน) สำนักงานเขตหนองแขม (110 คน) สำนักงานเขตจตุจักร (63 คน) สำนักงานเขตจอมทอง (84 คน) สำนักงานเขตบางกะปิ (99 คน) สำนักงานเขตมีนบุรี (86 คน) สำนักงานเขตทุ่งครุ (78 คน) สำนักงานเขตบางซื่อ (30 คน) สำนักงานเขตดินแดง (24 คน) สำนักงานเขตบางกอกน้อย (58 คน) สำนักงานเขตตลิ่งชัน (58 คน) สำนักงานเขตธนบุรี (11 คน) สำนักงานเขตคลองเตย (47 คน) สำนักงานเขตบางนา (74 คน) สำนักงานเขตพระโขนง (73 คน) สำนักงานเขตห้วยขวาง (38 คน) สำนักงานเขตวัฒนา (36 คน) สำนักงานเขตทวีวัฒนา (66 คน) สำนักงานเขตสาทร (30 คน) สำนักงานเขตราชเทวี (23 คน) สำนักงานเขตคลองสาน (23 คน) และสำนักงานเขตพญาไท (61 คน)

สำนักงานเขตที่ไม่มีนักดับเพลิงในพื้นที่รับผิดชอบ มีจำนวน 15 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตคลองสามวา สำนักงานเขตบึงกุ่ม สำนักงานเขตภาษีเจริญ สำนักงานเขตสวนหลวง สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตวังทองหลาง สำนักงานเขตบางบอน สำนักงานเขตหลักสี่ สำนักงานเขตคันนายาว สำนักงานเขตสะพานสูง สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สำนักงานเขตพระนคร และสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาจำนวนสถานดับเพลิงและกู้ภัยกับพื้นที่รับผิดชอบ (ตามมาตรฐาน 1 สถานีรับผิดชอบพื้นที่ 15 ตารางกิโลเมตร) ของสำนักงานเขต พบว่า 1) สำนักงานเขตส่วนใหญ่มีสถานดับเพลิง และกู้ภัยที่รับผิดชอบพื้นที่มากกว่า 15 ตารางกิโลเมตร จำนวน 36 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิง และกู้ภัย 2 สถานี จำนวน 2 สำนักงานเขต สำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิงและกู้ภัย 1 สถานี จำนวน 19 สำนักงานเขต และสำนักงานเขตที่ไม่มีสถานดับเพลิง และกู้ภัย จำนวน 15 สำนักงานเขต และ 2) สำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิง และกู้ภัยรับผิดชอบพื้นที่น้อยกว่า 15 ตารางกิโลเมตร มีจำนวน 14 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตที่สถานดับเพลิง และกู้ภัย 2 สถานี จำนวน 10 สำนักงานเขต และสำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิง และกู้ภัย 1 สถานี จำนวน 4 สำนักงานเขต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิงและกู้ภัยรับผิดชอบพื้นที่มากกว่า 15 ตารางกิโลเมตร จำนวน 36 สำนักงานเขต ประกอบด้วย

1.1 สำนักงานเขตที่มีสถานดับเพลิงและกู้ภัย 2 สถานี มีจำนวน 2 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตมีนบุรี มีสถานดับเพลิง และกู้ภัยบางชัน และสถานดับเพลิง และกู้ภัยร่มเกล้า และสำนักงานเขตประเวศ มีสถานดับเพลิง และกู้ภัยเฉลิมพระเกียรติ และสถานดับเพลิง และกู้ภัยประเวศ

1.2 สำนักงานเขตที่มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัย 1 สถานี มีจำนวน 19 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตสายไหม สำนักงานเขตบางแค สำนักงานเขตบางเขน สำนักงานเขตบางขุนเทียน สำนักงานเขตลาดกระบัง สำนักงานเขตหนองจอก สำนักงานเขตดอนเมือง สำนักงานเขตหนองแขม สำนักงานเขตบางกะปิ สำนักงานเขตทุ่งครุ สำนักงานเขตบางกอกน้อย สำนักงานเขตตลิ่งชัน สำนักงานเขตบางนา สำนักงานเขตพระโขนง สำนักงานเขตห้วยขวาง สำนักงานเขตทวีวัฒนา สำนักงานเขตสาทร สำนักงานเขตราชเทวี สำนักงานเขตคลองสาน

1.3 สำนักงานเขตที่ยังไม่มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยในพื้นที่ มีจำนวน 15 สำนักงานเขต ได้แก่ สำนักงานเขตพระนคร สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ สำนักงานเขตวังทองหลาง สำนักงานเขตบางคอแหลม สำนักงานเขตสวนหลวง สำนักงานเขตลาดพร้าว สำนักงานเขตหลักสี่ สำนักงานเขตสะพานสูง สำนักงานเขตบึงกุ่ม สำนักงานเขต คันนายาว สำนักงานเขตคลองสามวา สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ สำนักงานเขตภาษีเจริญ สำนักงานเขตบางบอน และสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ

2. สำนักงานเขตที่มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยรับผิดชอบพื้นที่น้อยกว่า 15 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน มีจำนวน 14 สำนักงานเขต ประกอบด้วย

2.1 สำนักงานเขตที่มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัย 2 สถานี มีจำนวน 10 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตจตุจักร มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยลาดยาว และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยลาดพร้าว สำนักงานเขตจอมทอง มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยดาวคะนอง และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยจอมทอง สำนักงานเขตบางซื่อ มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางโพ และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางซื่อ สำนักงานเขตดินแดง มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยสุทธิสาร และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยห้วยขวาง สำนักงานเขตธนบุรี มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยตลาดพลู และสถานีดับเพลิงและกู้ภัยธนบุรี สำนักงานเขตบางพลัด มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบรมมงคล และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบางอ้อ สำนักงานเขตดุสิต มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยดุสิต และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยสามเสน สำนักงานเขตยานนาวา มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยทุ่งมหาเมฆ และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยถนนจันทน์ สำนักงานเขตปทุมวัน มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบรรทัดทอง และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยบ่อนไก่ สำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัยภูเขาทอง และสถานีดับเพลิง และกู้ภัยสวนมะลิ

2.2 สำนักงานเขตที่มีสถานีดับเพลิง และกู้ภัย 1 สถานี มีจำนวน 4 สำนักงานเขต ประกอบด้วย สำนักงานเขตคลองเตย สำนักงานเขตวัฒนา สำนักงานเขตพญาไท และสำนักงานเขตบางรัก โดยมีรายละเอียดสรุปดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนสำนักงานเขตกับขนาดพื้นที่ที่ได้รับรับผิดชอบ

ขนาดพื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนสำนักงานเขต
รับผิดชอบพื้นที่มากกว่า 15 ตารางกิโลเมตร (36 สำนักงานเขต)	
มีจำนวน 2 สถานี	2
มีจำนวน 1 สถานี	19
ยังไม่มีสถานี	15

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขนาดพื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนสำนักงานเขต
รับผิดชอบพื้นที่น้อยกว่า 15 ตารางกิโลเมตร (14 สำนักงานเขต)	
มีจำนวน 2 สถานี*	10
มีจำนวน 1 สถานี*	4
รวม	50

* หมายถึง มีจำนวนตามเกณฑ์มาตรฐาน

บทวิเคราะห์ วิจัย และข้อเสนอแนะ

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง มีประชากรจำนวนมาก และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีทั้งประชากรแฝงและประชากรจริงตามทะเบียนบ้าน และมีพื้นที่หรือชุมชนที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย อาทิ อาคารเก่า ชุมชนแออัด บางชุมชนมีเส้นทางเข้าออกคับแคบ ทำให้รถดับเพลิงไม่สามารถเดินทางเข้าไปในชุมชนได้ ประกอบกับปัจจุบันมีการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ระยะยาวเพิ่มขึ้นส่งผลให้การจราจรในพื้นที่ติดขัด อีกทั้งอาคารสูงและอาคารขนาดใหญ่ที่มีอยู่เดิมก็มีความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัยหรือเหตุภัยพิบัติได้เช่นกัน เพียงกำลังนักดับเพลิงของกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่เพียงพอต่อการช่วยเหลือ และบรรเทาสาธารณภัยให้กับประชาชนได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น กรุงเทพมหานคร โดยสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยควรกำหนดแนวทาง และมาตรการในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเพิ่มจำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัยให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วกรุงเทพมหานคร ทั้ง 50 สำนักงานเขต และมีการแบ่งเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยใหม่ให้เหมาะสมตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการปฏิบัติงานของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยต้องสามารถเข้าถึงพื้นที่จุดเกิดเหตุได้ทันภายใน 8 นาทีตามมาตรฐานสากล กรุงเทพมหานคร ต้องมีสถานีดับเพลิงรวมทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า 110 สถานี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ที่รับผิดชอบรวมทั้งสภาพการจราจรของแต่ละพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลาด้วย โดยขนาดพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 15 ตารางกิโลเมตร สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมเกียรติ กันทรวิภากร (2561) พบว่า สถานีดับเพลิงสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นไม่เพียงพอต่อความต้องการเชิงพื้นที่จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชาวกรุงเทพมหานคร

2. การปรับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมตามเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานของสมาคมดับเพลิงสหรัฐอเมริกา (นักดับเพลิง 1 คนต่อประชากร 552 คน) ปัจจุบันกรุงเทพมหานคร มีประชากร จำนวน 5,588,222 คน ควรมีนักดับเพลิง จำนวน 10,123 คน ทั้งนี้หากยังไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักดับเพลิงที่เป็นข้าราชการได้ ควรหาแนวทางเพิ่มนักดับเพลิงที่ไม่ใช่ข้าราชการ เช่น ลูกจ้าง หรือบูรณาการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ประชาชน อาสาสมัคร ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของอาคารสถานที่ที่มีความเสี่ยง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงองค์การรัฐ และภาคเอกชนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือ และปฏิบัติงานร่วมกับสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

3. สำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยได้รับมอบโอนภารกิจ และยานพาหนะรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ด้านการดับเพลิงจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติเมื่อปี 2546 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี ทำให้ยานพาหนะบางส่วนมีความชำรุดทรุดโทรมตามสภาพการใช้งาน ซึ่งในปัจจุบันสถานีดับเพลิง และกู้ภัยมีรถดับเพลิง รถบันได ที่สามารถใช้งานได้น้อยกว่ามาตรฐานผังเมืองด้านการดับเพลิง จึงมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการยานพาหนะ และวัสดุอุปกรณ์ของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยให้มีสภาพพร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา มีประสิทธิภาพ และมีจำนวนเหมาะสมตามมาตรฐานผังเมืองด้านการดับเพลิง (สำนักผังเมือง, 2550) กำหนดให้จำนวนประชากรในชุมชน 10,000 คน ต้องมีรถดับเพลิง 2 คัน รถบันได 1 คัน)

4. สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรเสนอโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริม พัฒนาความรู้ให้กับภาคเอกชน อาสาสมัคร และภาคประชาชน อาทิ เจ้าของอาคาร สถานประกอบการ อาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ ในทุกพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ลดความเสี่ยงและความสูญเสียที่เกิดจากสาธารณภัย หรือบูรณาการร่วมกันจัดทำแผนป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กำหนดเส้นทางการเข้าปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ถึงพื้นที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็วที่สุดหากเกิดเหตุสาธารณภัย จัดทำแผนที่ความเสี่ยงของชุมชน สำรวจจุดอันตรายของอาคารบ้านเรือน สถานที่ประกอบการ ค้า โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่จำหน่ายแก๊ส/น้ำมันเชื้อเพลิง และสถานที่สาธารณะในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งฝึกอบรมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัยเบื้องต้น เพื่อเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการระงับเหตุเบื้องต้นได้อย่างทันท่วงที

บทสรุป

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และศักยภาพของสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร และประเมินสถานการณ์ขององค์กรภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สามารถอธิบายถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานได้ดังนี้

1. Strengths จุดแข็ง สำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยมีบุคลากรที่มีศักยภาพทางด้านการปฏิบัติ มีทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานเนื่องจากบุคลากรได้รับการพัฒนาทักษะอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง รวมทั้งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานจริงในที่เกิดเหตุ เนื่องจากมีเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง อีกทั้งสำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยยังเป็นหน่วยงานหลักในการทำงานด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยโดยมีหน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานสนับสนุน

2. Weaknesses จุดอ่อน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานบางส่วนมีสภาพเก่าชำรุดเสียหายใช้งานไม่ได้ รวมทั้งจำนวนสถานีดับเพลิง และกู้ภัย และจำนวนนักดับเพลิง และกู้ภัยยังมีน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักดับเพลิงมีการโอนย้ายไปหน่วยงานอื่นทั้งการโอนย้ายภายในหน่วยงาน กรุงเทพมหานคร และโอนย้ายไปหน่วยงานภายนอกกรุงเทพมหานคร อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเชิงพื้นที่ เช่น จำนวนประชากรอาศัยอยู่กันอย่างแออัด เส้นทางการจราจรคับแคบหนาแน่น การจัดผังเมืองไม่เป็นระเบียบจึงเป็นอุปสรรคที่รถดับเพลิงจะเข้าถึงจุดเกิดเหตุ และใช้เวลาในการเข้าถึงที่เกิดเหตุนานเกินกว่าเวลาที่มาตรฐานสากลกำหนด

3. Opportunities โอกาส การปฏิบัติงานของสถานีดับเพลิง และกู้ภัยมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 แผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2558 ทำให้นักดับเพลิงปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศเป็นศูนย์กลางของความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทำให้มีหน่วยงานภาครัฐบาล หน่วยงานภาคเอกชน และหน่วยงานอาสาสมัครที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน และช่วยเหลืองานด้านการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยเป็นจำนวนมาก จึงควรสนับสนุนให้ภาคประชาชน หรืออาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกับสถานีดับเพลิง และกู้ภัย เพื่อลดปัญหาจำนวนนักดับเพลิงที่ไม่เพียงพอ อีกทั้งประชาชน หรืออาสาสมัครเป็นผู้ที่พักอาศัย หรือทำงานอยู่ในพื้นที่ หากเกิดเหตุสาธารณภัยจะสามารถเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุสาธารณภัยได้อย่างรวดเร็ว

4. Threats อุปสรรค สภาพพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร บางแห่งเป็นชุมชนเมือง หรือชอยแคบทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด ล่าช้า เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงพื้นที่เกิดเหตุ รวมทั้งยังไม่มีผู้รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการ หรือการสั่งการที่เป็นเอกภาพกับหน่วยงานภาคอาสาสมัครในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งหากมีการบริหารจัดการที่ดีจะเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือหน่วยงานของภาครัฐได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

มติคณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครและบุคลากรกรุงเทพมหานคร. (2561). การปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและกรอบอัตรากำลังของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. [online] Available: <http://203.155.220.238/csc/index.php/news-announce/announce-news/1556-10-2561>. [2564, ตุลาคม 18].

วนิชญา ทังทอง และศิริวรรณ ชายทวีป. (2558). ประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีดับเพลิงบางเขน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิกิพีเดีย. (2563). ข้อมูลพื้นที่และจำนวนประชากรเขต. [online]. Available: <https://th.wikipedia.org/wiki/กรุงเทพมหานคร>. [2564, ตุลาคม 18].

สมเกียรติ กันทรวารการ. (2561). การศึกษาโครงสร้างกลไกและมาตรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2558). โครงการศึกษาจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและบริการวิชาการพระจอมเกล้าลาดกระบัง.

สำนักผังเมือง. (2550). สถานีดับเพลิงในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน สำนักผังเมือง.

สำนักผังเมือง. (2543). การให้บริการของสถานีตำรวจดับเพลิง ปี 2543. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน สำนักผังเมือง.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล. (2563). สถิติกรุงเทพมหานครประจำปี 2563. กองยุทธศาสตร์บริหารจัดการ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. [online]. Available: <http://www.bangkok.go.th/pipd/page/sub/22351/%E0%B9%84%E0%B8%9F%E0%B8%A5%E0%B9%8C-PDF>. [2564, ตุลาคม 18].

คณะผู้เขียน

กัณฑ์สิทธิ์ พิมพ์สอาด

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร
77/1 ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400
e-mail: renewsworld@gmail.com

กิริติ ศรีประไหม

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
131/6 ถนนขาว แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: Keerati.s@nmu.ac.th

อจिरา เทียงตรง

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช
131/6 ถนนขาว แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
e-mail: ajira@nmu.ac.th

